

İsm-i Cevâd'ın ihsan ve iktisat sırları

SLM rumuzlu okuyucumuz: “Risale-i Nur'da Cevad ismini açıklar mısınız?”

Cevşen'de İsm-i Cevad

Cevşenü'l-Kebir'de geçen Allah'ın güzel ve eşsiz esmasından birisi Cevâd ism-i şerifidir. Cevşen'de bu güzel isim üç yerde “Zü'l-Cûd” (Sonsuz cömertlik sahibi) biçimiyle geçiyor. Bir cümlede ise: “Ya evedü min külli cevad” (ey cömertlerin en cömerdi) şekliyle geçiyor.

Bu güzel isim bize anlatıyor ki, Allah sonsuz cömertlik ve sınırsız ihsan sahibidir. O'nun cömertliğine had ve son yoktur. Bütün kainat ve bütün dünya, bahardaki ağaçlar, toprak, hava, su, güneş, her şey O'nun cevâdiyetinin ve cömertliğinin işaretleri ve meyveleridirler. Allah Zü'l-cûd'dur, yani Cevâd'dır.1

RİSALE-İ NUR'DA İSM-İ CEVAD

Cevad ism-i şerif Risale-i Nur'da Cevâd-ı Mutlak şeklinde geçiyor. Yer yüzünün gâyet cömertçe hazırlanmış bir nimet sofrası olduğunu nazara veren Bediüzzaman, her baharın bollukla, bereketle, ihsanla ve eteği cömertçe doldurulmuş rızıklarla gaybî bir vagon gibi eksiksiz her yıl gelmesinin cûd ve sehâvet sahibi, tükenmez hazineler maliki, gayet cömert ve mahlukatına müşfik bir Cevâd-ı Mutlak'ı, yani sınırsız-kayıtsız bir Cömert'i bildirdiğini kaydeder.2

Bediüzzaman bildiriyor ki, yaratılışta cömertlik var, ama asla israf yoktur. Her şeyde görülen sonsuz bolluk ve bereket, aynı zamanda sonsuz bir iktisat içindedir. Yani yaratılışta cömertlikle iktisat adeta birbirinin tamamlayıcısıdır.

VAR OLUŞUN ÜÇ MÜHİM GAYESİ

Saîd Nursî, Allah'ın sonsuz bir iktisat içinde sonsuz bir cömertlikle ikram edişini ve her şeyde görülen bolluk ve bereketin israfla değil, hikmet ve iktisatla bütünleşmesini şöyle açıklıyor: Eşyanın varlık sebebi ve gayesi sadece nefislerine ve kendi lezzetlerine bakmaz. Her şeyin hayatı ve varlığı, üç mühim gayeye ve neticeye bakar:

Bunlardan birincisi ve en ulvîsi Yaratıcıya bakan yüzdeki gayedir. Yani her varlığın en önemli varlık sebebi, üzerindeki sanat ve hikmet eserlerini ve nakışlarını Şâhid-i Ezelî olan Cenab-ı Hakk'ın nazarına resm-i geçit tarzında arz etmektir.

İkinci olarak her varlık, hikmet ve sanat güzelliklerini şuur ve idrak sahipleri olan meleklerin, cinlerin, hayvanların ve insanların nazarlarına arz eder. Onları kendisini mütalaaya dâvet eder.

Üçüncü olarak da, her şey kendi adına ve nefsi hesabına lezzet alır, kendi zevkini takip eder. Yani her şeyin lezzet içinde, tenezzühle, rahat ve bâki bir tarzda yaşaması, üçüncü gayesidir.³

BAHARDA CUD VE CÖMERTLİK

Saîd Nursî'ye göre, mevcudatta birer gaye açısından cûd ve sehâ, yani cömertlik hükmeder, İsm-i Cevâd tecelli eder; meyveler, tohumlar, çekirdekler, varlıklar o gaye noktasından hesapsız olmalıdır ve hakikaten hesapsızdırlar. Meselâ bakıyorsunuz ki, meyvelerin bolluğundan, bereketinden ve fazlalığından ağacın dalları çökmüş, kopmak derecesine gelmiştir; ağacın dallarında meyveden başka bir şey gözükmemektedir. Bu fazlalık ve bolluk yukarıda zikredilen birden fazla gayelerin hepsine birden baktığı için israfın değil, hikmet ve iktisat içindeki cömertliğin alâmetidir.

TUTUMLULUK İLE CÖMERTLİĞİN BİRLEŞMESİ

Neticede, bir baharda yaratılan meyveler ne fazla olmaktadır, ne de az! Hikmetle bereket, tutumlulukla cömertlik, israfsızlıkla bolluk birleşmiştir, iç içedir.

Bediüzzaman burada askerlikten temsil getiriyor. Meselâ asker ordusunun bir gayesi asayişini temin etmektir. Bu gayeye göre yeterli miktarda asker bulduğu, hatta fazla olduğu söylenebilmekteyse de; ordunun diğer gayesi düşmanlara karşı vatan savunmasını eksiksiz yerine getirmek olduğundan, bu gayeye göre mevcut askerler ancak kifayet etmekte, fazla bulunmamaktadır.

Dolayısıyla asker celbinde hükümetin hikmeti ile haşmeti, yani yönetimin tutumluluğu ile ihtişamı birleşmiştir; bu durumda asker sayısının fazla oluşunda israf bulunduğu iddia edilmesi mümkün değildir.⁴

Dipnotlar:

1- A. Z. Gümüşhânevî, M. Ahzâb, 2/243;

2- Sözler, s. 68;

3- Sözlür, s. 74 (Hâşîye);

4- Sözlür, s. 74